

*R e f e r e n c e s :*

1. Bielenka H. V., Bohinich O. L., Mashovets M. A. Zdorovia dytyny – vid rodyny. Kyiv : SPD Bohdanova A. M., 2006. 220 s.
2. Bohinich O. L. Shliakhy vdoskonalennia systemy pidhotovky fakhivtsiv doshkilnoi osvity. URL: [http://intellect-invest.org.ua/pedagog\\_editions\\_emagazine\\_pedagogical\\_science\\_arhiv\\_pn\\_n1\\_2008\\_st\\_9/](http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_emagazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n1_2008_st_9/) (data zvernennia: 26.06.2019).
3. Bohinich O. L. Fizychnе vykhovannia doshkilnykiv zasobamy hry : navch.-metod. posib. Kyiv : SP “ChYP”, 2001. 126 s.
4. Prystupa Ye. N., Pylat V. S. Tradytzii ukrainskoi natsionalnoi fizychnoi kultury. L. : Troian, 1991. Ch. I. 104 s.
5. Ukrainski rukhlyvi ihry dlia ditei 5-6 rokiv : metodychnyi posibnyk dlia vykhovateliv doshkilnykh zakladiv / ukl. A. Ya. Volchynskiy. Kyiv : IZMN, 1996. 96 s.
6. Tsos A. V. Rozvytok fizychnoho vykhovannia na terytorii Ukrainy z naidavnishykh chasiv do pochatku XIX st. : dys. ... d-ra nauk z fiz. vykhovannia i sportu : 24.00.02 / Volyn. derzh. un-t im. Lesi Ukrainky. Lutsk, 2005. 427 s.

**Гаращенко Л. В., Литиченко Е. Д. Подготовка студентов к проведению украинских народных подвижных игр в образовательном процессе заведения дошкольного образования: методическое выражение.**

*В статье освещается проблема подготовки будущих педагогов к профессиональной деятельности в области физического воспитания и оздоровления детей дошкольного возраста. Рассмотрены методические аспекты подготовки будущих воспитателей к проведению украинских народных подвижных игр с детьми дошкольного возраста. Обоснована целесообразность использования активных методов обучения с целью качественного овладения будущими педагогами профессиональным опытом в сфере физического развития детей дошкольного возраста. Становится очевидной необходимость оптимизации системы физического воспитания дошкольников с использованием разнообразного арсенала средств физической культуры.*

**Ключевые слова:** познавательная деятельность, активность, самостоятельная поисковая деятельность, активные методы обучения, украинские народные подвижные игры.

**Garashhenko L. V., Litichenko H. D. Students preparation to conduct national ukrainian mobile games in the educational process of preschool education: methodical expression.**

*The article elucidates the problem of preparing future teachers for professional activity of physical education and improvement of preschool age children. It reviewed the methodical aspects of preparing future teachers for conducting Ukrainian national mobile games for preschool age children. It substantiated of using active teaching methods for the qualitative mastering of future teachers by professional experience of physical education. It necessity has been found the optimization of the system of physical education and improvement of preschool age children by using the various arsenals means of physical culture.*

**Keywords:** cognitive activity, activity, activity independent search activity, active teaching methods, Ukrainian national mobile games.

УДК 159.9.016.2:316.6-047.22

Губарева Д. В.

## ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК ОСОБИСТОСТІ

*Основна ідея сучасної парадигми освіти – це формування ключових компетенцій, що тісно пов’язане з інтелектуальним розвитком особистості, адже розумовий розвиток надає можливість адаптуватися особистості під те середовище в якому вона перебуває. У статті розглянуто термін “інтелект”, види та чинники які впливають на його показники. Встановлена залежність між інтелектуальним розвитком та соціальним середовищем. Показано місце та роль соціальної компетентності у процесі формування інтелекту.*

**Ключові слова:** інтелект, види інтелекту, чинники інтелектуального розвитку, соціальна компетентність, рівні сформованої соціальної компетентності, соціальне середовище.

Починаючи з епохи Просвітництва світова парадигма обертається навколо суб’єкта – тобто людини. Кожна сфера світових поглядів ставить особистість на вершину свого прогресу, тому цілком закономірно, що соціологічні науки ретельно вивчають структуру людини, її

функціональність, розвиток, буття, намагаючись розкрити таємниці фізичного, психологічного, духовного розвитку. Особливої уваги вчених привертає – інтелектуальний розвиток. Адже, його кількісно-якісні показники є рушійною силою для людського прогресу.

Захоплення сучасного суспільства технологіями призвело до багатьох змін у свідомості особистостей та їхнього розвитку в цілому. Кожне нове покоління відрізняється поглядами, інтересами, механізмами мислення, що стає прямо-пропорційним процесом розвитку суспільства. Нові відкриття, великий потік інформації, сукупність різнорідних елементів її, призводить до змін біологічних показників особистості, що має прямий вплив на функціональність когнітивної системи, та має наслідки в показниках інтелекту й самих критеріях виміру інтелектуальних можливостей особистості.

Проте, критерії виміру інтелекту виставляє саме суспільство та його запити у глобалізації світу. Що вказує на взаємодію суб'єкта(суспільства) та об'єкта (інтелектуальні показники особистості). Людський індивід проявляє свої показники лише в соціальному вимірі. Згадуючи інтерв'ю відлюдника Крістофера Найта, який перебував у самотності 27 років, стверджував: “..перебуваючи на самоті, тобі не потрібна більшість тих якостей які потребує суспільство...єдиний твій суддя це ти сам!” [9]. Кожний індивід є одиницею великого виміру та у поєднанні з іншими одиницями відбувається акумулювання персональних якостей які відображаються у корисності для суспільства.

Тобто, вбачається закон взаємного переходу кількісних змін у якісні: всі знання, погляди та внутрішні цінності людини мають відображення у якісних показниках взаємодії особистості з соціумом. Гуляев Ю. Ю. У своїх працях висвітлював цей момент так: “Процес вільного існування й вільного пізнання є єдиний і нероздільний процес. Для його існування, як правило, необхідно, щоб на рівні як великих, так і малих соціальних груп були створені умови для вільного розвитку людини. І тут важливу роль відіграє те, яке місце людина займає в системі соціальних відносин” [6, с. 96].

Соціальні відносини об'єднують особистостей у групи які взаємодіють між собою та утворюють функціональне ціле – тобто, суспільство. Формуючи знання, вміння та навички індивідуума у соціальній сфері – ми програмуємо врівноважені соціальні відносини, які в свою чергу є запорукою процвітаючого суспільства, та є показником інтелекту нації, прогресу усього людства.

Аналіз наукових досліджень показав, що взаємовідносини та соціальні стосунки розглядалися починаючи з часів Античності й продовжувало це питання, хвилювати вчених на протязі усієї історії людства. Представниками сучасних досліджень цієї проблеми є такі вітчизняні вчені, як: Л. Божович, Н. Богомолова, В. Бехтерева, І. Бех, В. Гриньова, І. Зязюна, О. Леонтєв, Н. Морозова, М. Фігуріна; та світові: М. Б. Гомез, Б. Б. Давід, В. Т. Джон, А. Н. Майсібі, М. Х. Мескон та інші. Кожен з них розглядаючи аспекти соціальних відносин, акцентує увагу на важливості цього феномену у суспільстві.

Науковці прийшли до висновку, що запорукою гарних взаємозв'язків у суспільстві виступає сформована соціальна компетентність. Поняття “соціальна компетентність” та його зміст, компоненти почали активно вивчатися вченими (М. Большедворська, С. Бахтеева, О. Гиндина, Д. Єгоров, М. Іванов, А. Корнілова, Ю. Меля, К. Рубин, Т. Сухобокова, І. Тетаренко, Р. Хінтч, Л. Шабатура, В. Цветков, В. Ядов та іншими), згідно з дослідженнями яких соціальна компетентність впливає на успішність особистості та виконує інтегруючу роль серед інших компетентностей, де успішність індивідуума розглядається у різних сферах діяльності: навчальна, професійна, особиста. З чого можемо припустити, що вона впливає і на інтелектуальний розвиток.

Чи мало сучасних науковців плідно досліджують інтелект та процеси мислення. Особливо на сучасному етапі людства, коли інтелектуальні можливості цінуються суспільством набагато більше, ніж морально-етичні норми. Конкуренція серед людей стимулює збагачувати своє середовище великою кількістю інформації та формувати вміння нею користуватися. Г. Андрєєва, П. Балтес, О. Григоренко, Ю. Жуков, Ю. Ємельянов, О. Лобанов, Д. Люсін, Л. Петровська, П. Растянніков, Р. Стернберг, М. О. Холодна, та багато інших вчених зробили свої внески у цій проблематиці. Серед яких є розподіл інтелекту на його види, де основними виступають: лінгвістичний, логіко-математичний, просторовий. Проте, більшість учених стверджують, що саме інтелектуальні показники впливають на формування соціальної компетентності. Та вище подана інформація надає нам можливість припустити, що процес відбувається навпаки: соціальна обізнаність має величезний вплив на прояв інтелекту. Й повинна укладатися, як фундамент у

навчальному процесі з початкової ланки освіти у віці молодшого школяра, що відповідає психофізіологічним показникам цієї вікової групи.

**Метою статті** є обґрунтування даної гіпотези, спираючись на дослідження вітчизняних та світових вчених різних галузей наук.

Методи дослідження теоретичні: аналіз, узагальнення, систематизація, порівняння різних підходів до проблеми.

У ході протікання глобалізації світового устрою, переважає інформаційна сфера або, як прийнято ще називати – інформаційна епоха, в якій ми перебуваємо. Знання перетворились на стратегічний ресурс, який стоїть на одному рівні з іншими основними ресурсами Землі. Проте, самі по собі знання без вправного використання нічого не варті. Саме вправне використання набутих знань, умінь та навичок за допомогою різноманітних процесів мислення (аналіз, синтез, порівняння тощо) є розумовим розвитком, а рівень цього розвитку називається інтелектом.

У філософському словнику, цей термін трактується, як: "...термін для означення вищої пізнавальної здатності мислення, яка принципово відрізняється творчим, активним характером від пасивно чуттєвих форм пізнання. Призначення Інтелекту – створювати порядок із хаосу через приведення у відповідність до індивідуальних потреб об'єктивних параметрів реальності" [2, с. 244]. В. Н. Дружинін під поняттям "інтелект" розумів: загальну здатність до пізнання і вирішення проблем, що визначає успішність будь-якої діяльності і лежить в основі інших здібностей [5, с. 119]. З вищеподаних тлумачень вбачаємо спільне слово "здатність", що вказує на якісне практичне застосування набутої інформації.

Проблема розвитку та формування інтелекту розглядалась багатьма вченими, проте, до сьогодні виникають дискусійні питання про види та структуру цього дефінієндуму.

Наприклад Г. Айзенк звертає увагу на існування трьох видів інтелекту:

1. Біологічний інтелект, під яким розуміється фізіологічна, нейрологічна, біохімічна та гормональна основа пізнавального поведінки, яка в основному пов'язана зі структурами та функціями кори головного мозку;

2. Психометричний інтелект, який визначається стандартними тестами вимірювання коефіцієнта інтелекту (IQ);

3. Соціальний (або практичний) інтелект як прояв соціально корисної адаптації, виділяються і досліджуються такі прояви соціального інтелекту, як міркування, рішення задач, пам'ять, здатність до навчання, розуміння, обробка інформації, вироблення стратегій, пристосування до навколишнього середовища [1].

Згідно з цією типологією, можемо стверджувати, що на формування інтелекту впливають внутрішні фактори (генетика, біологічні показники, особисті психічні якості) та зовнішні (суспільство). Більшість учених дотримується теорії, що рівень інтелекту залежить від генетичної спадковості на 80%. Та опоненти цієї теорії стверджують, що генетичні дані мають властивість "засинати" або видозмінюватись під впливом зовнішніх факторів.

Упродовж останніх століть було досліджено структуру та функціональність мозку і виявлено, що прояв інтелектуальних здібностей – це продуктивна робота багаторівневих операцій мозку. Окремо варто зауважити, що на видозміни хімічного складу мозку та прояву інтелекту впливає навколишнє соціальне середовище. Керівник досліджень Нью-Йоркського психіатричного інституту, доктор Ф. Клайн, провів експеримент: малюки, поміщені в умовно зване "дурне" середовище (злиденне і неухвалене оточення, не надає стимулюючого впливу), дуже швидко звикають не використовувати свої шанси. Межа похибки тут вкрай мала, а розплатою фактично виявляються обережність, консервативність, недопитливість або цілковита пасивність, які ніяк не сприяють розвитку розумових здібностей. З другого боку, у малюків, що ростуть серед розумних, тямущих і чуйних людей (у складному і стимулюючому середовищі), може розвинути сукупність зовсім інших здібностей. Якщо малюки вміють залучати собі на допомогу навколишнє середовище, то вони стають менш залежними від батьків та підлітків у своєму віці. Вони здатні набути вміння відчувати майстерність або компетенцію. Вони ж можуть дозволити собі бути допитливими, пускатися в дослідження, віддаватися буйним фантазіям і засвоїти таке ставлення до життя, коли проблеми вирішуються, а не стають непереборною перешкодою. Все це може сприяти змінам і в самому головному мозку" [10].

Професор Степан Генік також стверджує, що: "вплив вроджених факторів на коефіцієнт інтелекту становив лише 40-50%, а на 50-60% залежав від зовнішнього середовища. Якщо порівняти близнят, що живуть окремо в радикально різному середовищі (велике місто економічно

розвиненої держави і маленька замкнена сільська громада), то вплив зовнішнього середовища на інтелект виявляється ще більшим” [4]. Отже, соціальне середовище яке оточує особистість має прямий вплив на формування індивідуальних показників, проявляючи себе через 3 аспекти: суспільство формулює запит на рівень інтелекту в даний момент; під впливом соціального оточення будується та еволюціонує особистість; соціум оцінює результати сформованості інтелекту особистості (рис. 1).

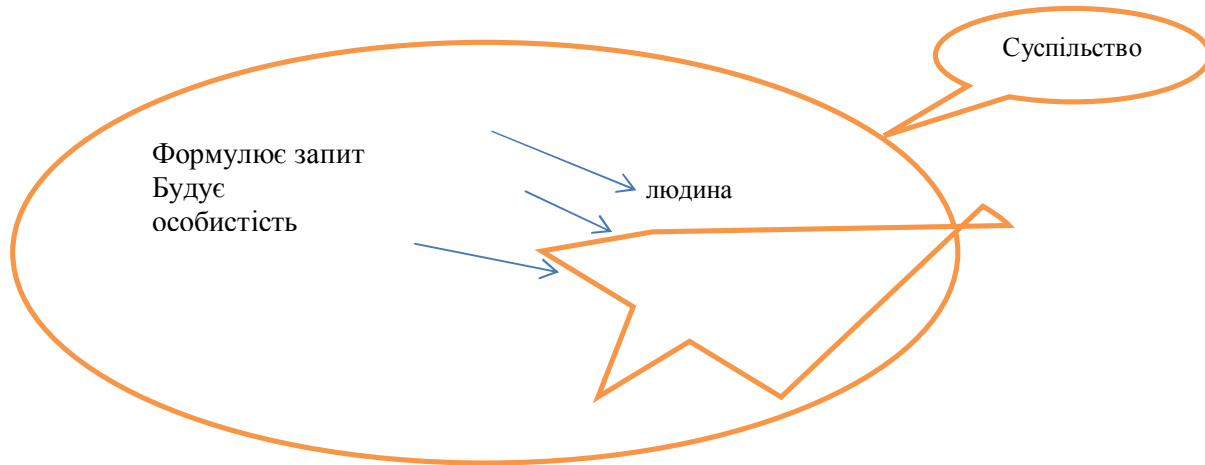


Рис. 1. Вплив соціального середовища на особистість

З вищеподаного малюнка ми бачимо, що людина активно співпрацює з соціальними інститутами, тому вважаємо важливим на даному етапі людства акцентувати увагу саме на соціальній компетентності, як першочерговій компетентності, яка прямо-пропорційно сприяє формуванню особистості. Детально розглянемо поняття “соціальна компетентність”.

Коваленко В. В. визначає 3 рівні, за якими визначається показник сформованості соціальної компетентності:

**Високий:** характеризується широкими і стійкими соціальними знаннями про об’єкти соціальної дійсності у формі понять; широкими і стійкими соціальними інтересами, наявністю зовнішньої і внутрішньої мотивації до спілкування; здатністю до самооцінки поведінки, коригування власних дій; визнає цінність взаємодії з іншими людьми; знайомий з правилами і нормами поведінки в різних ситуаціях спілкування з дорослими і однолітками; вільно володіє засобами вербального і невербального спілкування; може пояснити значення понять: настроїв, почуття, співпереживання; самостійно знаходить адекватний спосіб поведінки в конфліктах з дорослими і однолітками; часто проявляє ініціативу в спілкуванні з дорослими і однолітками; вільно застосовує ІКТ для комунікації в соціумі; емоційні прояви, адекватні ситуаціям; адекватно сприймає і оцінює якості партнерів по спілкуванню, свої вчинки і дії; здійснює дії, що відповідають загальноприйнятим соціальним нормам; самостійно і впевнено веде себе у нових ситуаціях.

**Середній:** володіє недостатньо широкими і конкретними знаннями про оточуючі об’єкти соціальної дійсності; проявляє ситуативний інтерес до соціально значущої діяльності; володіє недостатньою здатністю до самооцінки поведінки, коригування власних дій; розуміє важливість спілкування з іншими людьми, мотивом вступу в спілкування є бажання самореалізуватися; знайомий з правилами і нормами поведінки в типових ситуаціях спілкування з однолітками і дорослими; має уявлення про такі засоби, як мова, жести; ситуативно застосовує ІКТ для комунікації; може пояснити значення понять: настроїв, співпереживання; може самостійно знайти спосіб поведінки в конфліктах з однолітками; розуміє значення найбільш поширених жестів і використовує їх в спілкуванні; вільно передає свій задум за допомогою слів; проявляє ініціативу в спілкуванні тільки з добре знайомими людьми; виявляє складності у прояві емоцій; адекватно оцінює тільки деякі власні якості особистості; може адекватно сприймати та оцінювати тільки вчинки і дії добре знайомих людей; здійснює дії, які не повною мірою відповідають загальноприйнятим соціальним нормам;

**Низький:** володіє неточними, обмеженими знаннями про оточуючі об’єкти соціальної

дійсності або такі знання повністю відсутні; проявляє слабкий інтерес до соціально значущої діяльності або такий інтерес зовсім відсутній; стриманий у прояві емоцій; відсутність здатності до самооцінки поведінки; має фрагментарні уявлення про норми і правила поведінки в соціумі; із ускладненнями пояснює значення понять: настрій, почуття, співпереживання; не застосовує ІКТ для комунікації в соціумі; проявляє неадекватні емоційні почуття; потрапляючи у конфлікт, не може самостійно його подолати; здатен на дії, що не відповідають загальноприйнятим соціальним нормам; відсутня впевненість та самостійність у поведінці в незнайомих ситуаціях [7].

Зверніть увагу на те, що низький рівень сформованості соціальної компетентності вказує на асоціальну поведінку або прояв девіантної поведінки, що відображається на прояві інтелектуальних показників.

Дослідження МОН України показали істотний вплив цькування (прояв асоціальної поведінки) на результати тестів з математики і читання. У дітей які регулярно стикаються з проявом булінгу чи проявляють асоціальну поведінку, результат з математики на 28,1 бала гірший за інших, а результат з читання – на 27,1 бала. У групі тих, хто отримав низькі бали з математики і читання, 48,3% та 47,9% стикалися з булінгом. А серед тих, хто отримав високі бали, – таких дітей 24,4% та 25,3%. Ці результати підтверджуються у порівняннях середніх балів з тестів. Для групи учнів, які не мають проблем у колективі, він вищий за середній, а для тих, хто має такі проблеми, – нижчий [3]. Отже, вмінням перебувати у соціальному середовищі та інтегруватись людині у соціальне життя є показником сформованої соціальної компетентності, що відображається на формуванні та прояву інтелекту особистості.

Звертаємо увагу, що формувати соціальну компетентність потрібно починаючи з віку молодшого школяра. Адже саме цій віковій групі притаманні певні фізіологічні, психологічні та соціально-педагогічні характерні особливості які є основою для формування соціальної компетентності та її компонентів [11].

Концентруючись на основних моментах соціалізації індивіда ще на початку становлення особистості, тобто у початковій школі, ми долаємо багато проблем у подальшому прояві себе як індивідуальності. Формуючи стресостійкість, навички репрезентабельності, вміння справлятися з проблемами ми програмуємо позитивне мислення, яке надає нам змогу накопичувати різноманітні знання, розвивати вміння та навички, що істотно впливає на рівень інтелекту. Стівен Пінкер у своїй праці зауважив, що: „енергія знань, скерована в потрібне річище, – це еліксир за допомогою якого ми долаємо хаос та ентропію” [8, с. 37].

**Висновки.** Повертаючись на початок статті, згадуємо, що вимір інтелекту залежить від суспільних норм, тому розвиваючи навички продуктивної співпраці з суспільством ми програмуємо раціональне, успішне вирішення проблем з якими стикається особистість у своєму бутті, прибираємо страх у презентації своїх ідей, страху прояву особистих якостей. Що стимулює продовжувати розвивати інтелект кожної одиниці суспільства та стати потужною силою прогресу людства. Популярність інтелектуального розвитку поширюється, сьогочасні знання та їх обсяг, спонукає особистість до змін пріоритетів у системі поглядів на світ в цілому та його частинах, проте, наявність знань без вміння їх використовувати та внутрішньої позитивної мотивації – знецінюються. Сформована соціальна компетентність виступає у ролі “імунітету” особистості у складноструктурованих суспільних стосунках для прояву індивідуальних показників.

#### **Використана література:**

1. Айзенк Г., Кэмин Л. Природа интеллекта – битва за разум: Как формируются умственные способности - Intellegence: the battle for the mind. Москва : Эксмо-Пресс, 2002. 352 с.
2. Андрос Є. Інтелект // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін. ; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наукові редактори) ; І. О. Покаржевська (художнє оформлення). Київ : Абрис, 2002. 742 с. 1000 екз.
3. Булінг у початковій школі: деякі результати моніторингового дослідження. Електронний ресурс : [https://nus.org.ua/view/buling-u-pochatkovij-shkoli-deyaki-rezultaty-monitoryngovogo-doslidzhennya/?fbclid=IwAR1sDBNW2CoV7BkZ7ihc9UuyRD8595cHh2XKY8Qj-5vr\\_8u0NFYaxuFZLMA](https://nus.org.ua/view/buling-u-pochatkovij-shkoli-deyaki-rezultaty-monitoryngovogo-doslidzhennya/?fbclid=IwAR1sDBNW2CoV7BkZ7ihc9UuyRD8595cHh2XKY8Qj-5vr_8u0NFYaxuFZLMA)
4. Генік С. Лабіринти інтелекту. *Наука і суспільство*. 2010. Світогляд. № 3. С. 6-8.
5. Григорьева О. Ф., Леонтьев В. Г. К вопросу о структуре интеллектуальных способностей личности. *Психология в ВУЗЕ*. 2007. № 1. С. 49-59.
6. Гуляев Ю. Ю. Свободное развитие человека как уникальный процесс. *Вестник Московского университета*. 2008. № 1. С. 92-101.
7. Коваленко В. В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : посібник / за наук. ред. проф. М. П. Лещенко. Київ, 2017. 192 с.

8. Стивен Пінкер. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу / пер. з англ. Олена Любенко. Київ : Наш формат, 2019. 560 с.
9. Финкель Майкл. Я ем тишину ложками ; пер. с англ. А. С. Горяиновой. Москва : Издательство “Э”, 2018. 256 с. Travel Story. На грани возможного
10. Хрестоматия по методологии, истории науки и техники : учеб. пособие / под ред. Е. Я. Букиной. Новосибирск, 2011. 207.
11. Hubarieva D. V. (2019). Formed Social Competence as Means to Solve Bullying at Schools. International Journal of Education and Science, 2 (1). P. 29-34. doi:10.26697/ijes.2019.1.04

#### References :

1. Ajzenk G., Kemin L. Priroda intelekta – bitva za rozum: Kak formiruyutsya umstvennye sposobnosti - Intelligence: the battle for the mind. Moskva : Eksmo-Press, 2002. 352 s.
2. Andros Ye. Intelpekt // Filosofskiy entsyklopedychniy slovnyk / V. I. Shynkaruk (holova redkolehii) ta in. ; L. V. Ozadovska, N. P. Polishchuk (naukovi redaktory) ; I. O. Pokarzhevskya (khudozhnie oformlennia). Kyiv : Abrys, 2002. 742 s. 1000 ekz.
3. Bulinh u pochatkovii shkoli: deiaki rezultaty monitorynhovoho doslidzhennia. Elektronnyi resurs : [https://nus.org.ua/view/buling-u-pochatkovij-shkoli-deyaki-rezultaty-monitoryngovogo-doslidzhennya/?fbclid=IwAR1sDBNW2CoV7BkZ7ihc9UuyRD8595cHh2XKY8Qj-5vr\\_8u0NFYaxuFZLMA](https://nus.org.ua/view/buling-u-pochatkovij-shkoli-deyaki-rezultaty-monitoryngovogo-doslidzhennya/?fbclid=IwAR1sDBNW2CoV7BkZ7ihc9UuyRD8595cHh2XKY8Qj-5vr_8u0NFYaxuFZLMA)
4. Henyk S. Labirynty intelektu. Nauka i suspilstvo. 2010. Svitohliad. № 3. S. 6-8.
5. Grigoreva O. F., Leontev V. G. K voprosu o strukture intellektualnykh sposobnostej lichnosti. Psihologiya v VUZE. 2007. № 1. S. 49-59.
6. Gulyaev Yu. Yu. Svobodnoe razvitie cheloveka kak unikalnyj process. Vestnik Moskovskogo universiteta. 2008. № 1. S. 92-101.
7. Kovalenko V. V. Formuvannia sotsialnoi kompetentnosti molodshykh shkolariv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii : posibnyk / za nauk. red. prof. M. P. Leshchenko. Kyiv, 2017. 192 s.
8. Stiven Pinker. Prosvitnytstvo sohodni. Arhumenty na koryst rozumu, nauky ta prohresu / per. z anhl. Olena Liubenko. Kyiv : Nash format, 2019. 560 s.
9. Finkel Majkl. Ya em tishinu lozhkami ; per. s angl. A. S. Goryainovoj. Moskva : Izdatelstvo “E”, 2018. 256 s. Travel Story. Na grani vozmozhnogo
10. Hrestomatiya po metodologii, istorii nauki i tehniki : ucheb. posobie / pod red. E. Ya. Bukinoj. Novosibirsk, 2011. 207.
11. Hubarieva D. V. (2019). Formed Social Competence as Means to Solve Bullying at Schools. International Journal of Education and Science, 2 (1). R. 29-34. doi:10.26697/ijes.2019.1.04

#### **Губарева Д. В. Влияние социальной компетентности на интеллектуальный показатель личности.**

*Основная идея современной парадигмы образования – это формирование ключевых компетенций, тесно связанное с интеллектуальным развитием личности, ведь умственное развитие предоставляет возможность личности адаптироваться под ту среду, в которой она находится. В статье рассмотрен термин “интеллект”, виды и факторы, влияющие на его показатели. Установлена зависимость между интеллектуальным развитием и социальной средой. Показано место и роль социальной компетентности в процессе формирования интеллекта.*

**Ключевые слова:** интеллект, виды интеллекта, факторы интеллектуального развития, социальная компетентность, уровни сформированной социальной компетентности, социальная среда.

#### **Gubareva D. V. Influence of social competence on the intellectual index of personality.**

*The main idea of the modern paradigm of education is the formation of key competences. That, closely linked to the intellectual development of the individual, because mental development provides an opportunity to adapt the personality to the environment in which it is located. The article deals with the term “intelligence”, the types and factors that influence its performance. Dependence between intellectual development and social environment is established. The place and role of social competence in the process of formation of intelligence shown.*

**Keywords:** intelligence, types of intelligence, factors of intellectual development, social competence, levels of the formed social competence, social environment.